

Factsheet leerlingenprognoses VO

Onderzoeksnotitie

Sil Vrielink

MOOZ Onderzoek

november 2019

Leerlingenprognoses in beeld

Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs neemt de komende jaren af als gevolg van demografische krimp. Landelijk gaat daarbij om een daling van zo'n 11 à 12% in de periode 2018-2033. Regionaal zijn er echter grote verschillen, met uitschieters naar zo'n 25 à 35%.

Om inzicht te geven in deze ontwikkelingen, worden er door [DUO](#) en [VOION](#) elk jaar nieuwe leerlingenprognoses gemaakt. Deze prognoses worden kosteloos ter beschikking gesteld aan het veld en geven inzicht in de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen per school. In de meeste regio's en voor de meeste scholen geldt dat de prognoses van DUO en VOION dicht bij elkaar in de buurt liggen. Voor sommige regio's en scholen lopen de prognoses echter flink uiteen. In deze *factsheet* gaan we in op de overeenkomsten en verschillen tussen beide prognoses en presenteren we de belangrijkste uitkomsten hiervan. Dit helpt scholen en besturen om de leerlingenprognoses voor de eigen situatie meer op waarde te schatten.

Overeenkomsten en verschillen tussen prognoses

De leerlingenprognoses van DUO en VOION komen in grote lijnen overeen. Beide prognoses maken gebruik van telgegevens uit BRON en data over de ontwikkeling van de zogenaamde *basisgeneratie*¹. Daarnaast gebruiken beide partijen een vergelijkbaar prognosemodel, dat uitgaat van in- en doorstroomfactoren. Voor de *instroom* van leerlingen wordt daarbij gebruik gemaakt van belangstellingspercentages en voor de *doorstroom* van leerlingen naar hogere leerjaren van doorstroomfactoren². In de uitwerking zijn er echter wel verschillen tussen beide modellen. Deze hebben vooral te maken met de gebruikte data en de aannames omtrent in- en doorstroom. In onderstaande tabel zijn de belangrijkste verschillen op een rij gezet:

DUO prognose	VOION prognose
<i>Bron-bestanden</i> <ul style="list-style-type: none">- Leerlinggegevens uit BRON (1 okt. 2013-2018)- Schoolgegevens uit BRIN (brinniveau)- CBS-gegevens over basisgeneratie (postcodeniveau)- PRIMOS bevolkingsprognose van ABF (op postcodeniveau)	<i>Bron-bestanden</i> <ul style="list-style-type: none">- Leerlinggegevens uit BRON (1 okt. 2016-2018)- Schoolgegevens uit BRIN (vestigingsniveau)- CBS-gegevens over basisgeneratie (gemeente)- De Regionale bevolkingsprognose van PBL/CBS (op gemeenteniveau)³
<i>Uitgangspunten/aannames</i> <ul style="list-style-type: none">- Leerlingenprognose per instelling (BRIN)- Voor de instroom baseert DUO zich op een gewogen gemiddeld <i>marktaandeel</i> per postcode o.b.v. 5 jaar, waarbij het laatste jaar 5x meetelt en het eerst één keer. Het verleden telt hierdoor sterker mee dan in de prognose van VOION- DUO berekent de instroom op schoolniveau- Voor de doorstroom baseert DUO zich op een gewogen gemiddelde van 5 jaar, waarbij het laatste	<i>Uitgangspunten/aannames</i> <ul style="list-style-type: none">- Leerlingenprognose per school én vestiging- VOION gaat uit van een gewogen gemiddeld <i>marktaandeel</i> per gemeente o.b.v. 3 jaar, waarbij het laatste jaar 3x meetelt en het eerste één keer. Het actuele aantal leerlingen telt hierdoor sterker mee dan bij DUO- VOION berekent de instroom op vestigingsniveau- VOION gaat uit van een gewogen gemiddelde doorstroom van 3 jaar, waarbij het laatste jaar 3x

¹ De *basisgeneratie* voor het voortgezet onderwijs bestaat uit het gemiddeld aantal 12- en 13-jarigen in het voedingsgebied van de school.

² De belangstellingspercentages geven aan welk deel van de 12/13 jarigen uit een bepaald gebied naar school gaat en de doorstroomfactoren geven de verhouding tussen het aantal leerlingen in opeenvolgende leerjaren weer.

³ Deze prognose wordt elke 3 jaar gemaakt m.b.v. het PEARL model. In de tussenliggende jaren wordt de prognose door MOOZ en Netcompany bijgesteld o.b.v. cijfers van het CBS over de ontwikkeling van het aantal 0-19 jarigen.

jaar het zwaarste meetelt. De doorstroomfactoren zijn berekend op schoolniveau (brin*leerjaar)

meetelt. De doorstroomfactoren zijn eveneens op schoolniveau bepaald (brin*leerjaar), maar zullen binnenkort op vestigingsniveau worden berekend⁴. Daarbij zal onderscheid gemaakt gaan worden naar schoolsoort.

DUO prognose	VOION prognose
<i>Uitgangspunten/aannames</i> <ul style="list-style-type: none">- De leerlingenprognose wordt uitgesplitst naar schoolsoort o.b.v. gegevens van het laatste jaar- Voor leerlingen uit het buitenland en leerlingen zonder vaste woon- of verblijfplaats wordt met een opslag gewerkt (berekend o.b.v. afgelopen 6 jaar)- DUO ijkt de instellingsprognoses op <i>de Referentieraming</i> van OCW⁵, zodat het verwachte aantal leerlingen op landelijk niveau overeenkomt	<i>Uitgangspunten/aannames</i> <ul style="list-style-type: none">- De leerlingenprognose wordt uitgesplitst naar schoolsoort o.b.v. gegevens van het laatste jaar⁶- Voor leerlingen uit het buitenland en leerlingen zonder vaste woon- of verblijfplaats wordt met een opslag gewerkt (berekend o.b.v. afgelopen 3 jaar)- VOION ijkt de leerlingenprognose <i>niet</i> op de Referentieraming. Er vindt (bewust) géén bijstelling plaats
<i>Output / uitsplitsingen</i> <ul style="list-style-type: none">- Prognose op schoolniveau (brin), uitgesplitst naar schoolsoort (OB, PRO, VMBO, HAVO, VWO)- Prognoses incl. VAVO	<i>Output / uitsplitsingen</i> <ul style="list-style-type: none">- Prognose op school- en vestigingsniveau, uitgesplitst naar schoolsoort (OB, PRO, VMBO, HAVO, VWO)- VAVO wordt apart in beeld gebracht, evenals LWOO

Nadere informatie over de prognoses kunt u vinden op:

- DUO: [Leerlingenprognose VO](#)
- VOION: [Scenariomodel-VO](#) (hier treft u ook informatie over marktaandelen en doorstroomfactoren)

Voor het opstellen van de leerlingenprognoses wordt door DUO en VOION gebruik gemaakt van twee verschillende bevolkingsprognoses. DUO maakt gebruik van de *PRIMOS prognose* (van ABF) en VOION van de *Regionale bevolkingsprognose* van het Planbureau voor de leefomgeving en het CBS (gemaakt met PEARL). Op landelijk niveau komen beide prognoses redelijk overeen en wordt er aangesloten bij de CBS *Kernprognose 2018-2060*. Regionaal zijn er echter wel duidelijke verschillen tussen beide bevolkingsprognoses. Dit hangt samen met de aannames omtrent de regionale ontwikkeling van geboorte, sterfte en migratie. Omdat genoemde prognoses als een soort demografische onderlegger dienen bij het opstellen van de leerlingenprognoses, werken deze verschillen ook door in het door DUO en VOION verwachte aantal leerlingen. Daarbij hebben vooral de aannames omtrent geboorte en (binnenlandse) migratie een wezenlijk effect op de leerlingenprognoses. Sterfte speelt in de leeftijd van 0-18 jaar geen noemenswaardige rol van betekenis.

Nadere informatie over de bevolkingsprognoses kunt u vinden op:

- ABF: [PRIMOS prognose 2019](#)
- PBL/CBS: Regionale prognose 2019–2050: [uitkomsten](#) en [demografische veronderstellingen](#);
- CBS: [Kernprognose 2018-2060](#)

⁴ Voor scholen met een *stabiele organisatiestructuur* wordt bij de nieuwe release van het model uitgegaan van *vestigings specifieke* doorstroomfactoren.

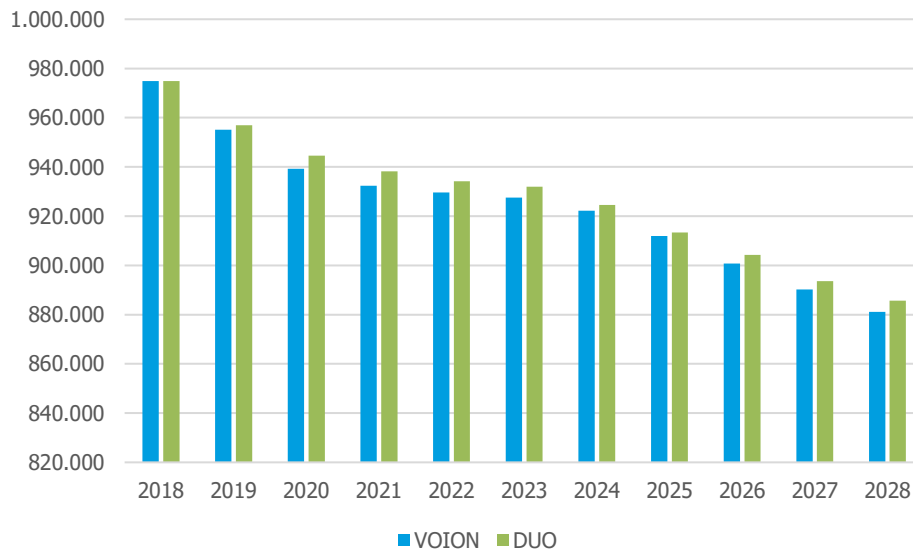
⁵ De Referentieraming betreft een landelijke raming van het aantal leerlingen. Deze raming dient als onderbouwing van de begroting van het ministerie van OCW. Meer informatie treft u op rijksoverheid.nl.

⁶ VOION maakt het binnenkort mogelijk om prognoses op *vestigingsniveau* te maken, die uitgaan van vestiging- en schoolsoort-specifieke doorstroomfactoren.

Prognoseresultaten

Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs neemt de komende jaren af, als gevolg van demografische krimp. In de periode 2018-2028 gaat het daarbij om een daling van circa 10 procent (zie Figuur 1). De prognose van VOION toont daarbij een iets sterkere terugval dan die van DUO. Het totaal aantal leerlingen in Nederland daalt tussen 2018 en 2028 met 89.170 à 93.760 leerlingen (DUO/VOION).

Figuur 1 – Leerlingenprognoses VO, 2018-2028

Regionaal zijn er aanzienlijke verschillen in ontwikkeling van het aantal leerlingen (zie Figuur 2). In de grote steden in de Randstad is de leerlingendaling beperkt, en neemt in sommige regio's het aantal leerlingen zelfs toe. Dit geldt onder meer voor de regio's: Delft & Westland, Den Haag en Haarlem.

In de meer perifere delen van het land neemt het aantal leerlingen naar verwachting sterk af. Dit geldt in het bijzonder voor de regio's: Delfzijl, Achterhoek, Oost-Groningen, Zuidoost-Drenthe, Midden-Limburg en Twente.

Voor de meeste regio's tonen de prognoses van DUO en VOION een vergelijkbaar beeld van de leerlingenontwikkeling. De prognose van VOION valt in veel gevallen wat lager uit, maar het algemene beeld is soortgelijk. Alleen in de 'echte' krimpgebieden zien we grotere verschillen in de prognoseresultaten. De prognose van VOION valt daarbij substantieel lager uit dan die van DUO. Dit verschil komt vooral door het gebruik van een andere bevolkingsprognose (PEARL vs. PRIMOS). De Regionale bevolkingsprognose van PBL/CBS (PEARL) toont voor de komende jaren een sterkere daling van de basisgeneratie in de krimpgebieden, dan PRIMOS. Dit laatste hangt vooral samen met verschillen in het verwachte aantal geboorten, de woningbouw en de binnenlandse migratie.

Figuur 2 – Regionale leerlingenprognose VO, 2018-2028

